ସହଜ କନ୍ଧଭାଷା ଶିକ୍ଷା

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

A Way to Kandh ~~Dialect.~~

PART—I

ଶ୍ରୀ ଭାଗୀରଥି ନାୟକ

ସହଜ କନ୍ଧଭାଷା ଶିକ୍ଷା

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

A WAY TO—
KANDH DIALECT

PART—I.

ଲେଖକ

ଶ୍ରୀ ଭାଗୀରଥି ନାଏକ
ହେଡ୍‌ମାଷ୍ଟର ଟୋଲାଉଗବଣ୍ଡା ନିଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲ
କାଶୀପୁର

ମୂଲ୍ୟ—୦।୶ ମାତ୍ର   Price—As. 6 only

ପ୍ରକାଶକ—

କଳାହାଣ୍ଡିର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗୀୟ
ଡେପୁଟି ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ।

ମୁଦ୍ରାକର—

ଶ୍ରୀ କୃପାସିନ୍ଧୁ ମିଶ୍ର
ମାନେଜର, କଳାହାଣ୍ଡି ଷ୍ଟେଟ ପ୍ରେସ
୧୯୪୭

Purchased with the assistance
of the Govt. of India Under the
S... Assistance
...
Libraries/MSS. Libraries in the Ye...

Shree Pratap Keshari Deo,

Maharaja & Ruler, Kalahandi State

FOREWORD

The declaration of a prize of Rs. 100/30-by our enlightened and popular Maharaja and Ruler Sree Sree Sree P. K. Deo, B. I., in 1945 for compiling a suitable book for learning the Kondh dialect prevailing in the Dongerlas (hilly portions of the State) acted as a stimulus for many primary school teachers of that area to make endeavours in that direction to win the prize. This is a matter of great joy that Sree Bhagirathi Naik, Head Master of Kocheipadar L. P. school in the Kashipur Zemindary was up and doing in fulfilling this noble desire of our Maharaja Saheb. He could compile three books in the Kondh dialect within a period of six months which is not a small credit for a primary school teacher. I gave him all possible help in arranging the subject matter of these three books in a scientific and systematic way. Of these three books, the first one dealing on words and phrases with their Oriya equivalents has been published under the kind patronage of our Maharaja Saheb, who has been

pleased to bear the entire expenses of its publication. We owe a great debt of gratitude to Maharaja Saheb for his munificence in the noble cause of the spread of education and learning. Thanks are also due to my friend Mr. Kedarnath Mahapatra, Press and Publicity Officer of the State who took great pains in revising the manuscript and supplying English equivalents of the words, but for which the utility of the book would have been confined to the Oriya knowing people alone. I firmly belief that this book and others to be published in near future will surely enable the readers to learn the dialect of the Kondhs who in majority live in the hilly tracts of the State and facilitate the upliftment of these illiterate and backward people by the dissemination of primary education and exchange of ideas and thoughts amongst them through the medium of their dialect.

Markanda Rath
Deputy Inspector of Schools,
17-1-46 Kalahandi State.

ନିବେଦନ

କଳାହାଣ୍ଡିର ବିଦ୍ୟାନୁରାଗୀ ଶ୍ରୀମାନ୍ ମହାରାଜ ସାହେବଙ୍କ ଆନୁକୂଲ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସାହରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତହୋଇ ଲେଖକ ଉକ୍ତ ଷ୍ଟେଟର ପାର୍ବତ୍ୟଅଞ୍ଚଳବାସୀ କନ୍ଧମାନଙ୍କର ଭାଷାଶିକ୍ଷାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତହେଲେ । ବହୁକାଳ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ଫଳରେ ଲେଖକ କନ୍ଧଭାଷାରେ କେତେକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ କରିବାପାଇଁ ସମର୍ଥହୋଇଛନ୍ତି । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମଖଣ୍ଡ "ସହଜ କନ୍ଧଭାଷା ଶିକ୍ଷା" ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

କନ୍ଧଭାଷାରେ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କର ସଂକଳନପାଇଁ ଏକଶତମୁଦ୍ରା ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତହୋଇ ଉକ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥର ମୁଦ୍ରଣବ୍ୟୟ ବହନ ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟ କଳାହାଣ୍ଡିର ମାନନୀୟ ମହାରାଜସାହେବଙ୍କ ଶିକ୍ଷାନୁରାଗିତା, ମହାନୁଭବତା ଓ ପ୍ରଜାବାତ୍ସଲ୍ୟର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ନିଦର୍ଶନ । କନ୍ଧଶବ୍ଦମାନ ସଂଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟରେ କୋଟେଗଡର ବାସୀ ଶ୍ରୀ ହରି ମାଝି ଆରମ୍ଭରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବାରୁ ଲେଖକ ତାଙ୍କଠାରେ ଚିରଋଣୀ । କଳାହାଣ୍ଡିର ଶିକ୍ଷାବିଭାଗୀୟ କର୍ମଚାରୀ ଶ୍ରୀ ମାର୍କଣ୍ଡ ରଥ ଓ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ କର୍ମଚାରୀ ଶ୍ରୀ କେଦାରନାଥ ମହାପାତ୍ର ଏହିଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦସମୂହର ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ, ସେମାନଙ୍କର ଇଂରାଜୀ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ସନ୍ନିବେଶ, ଗ୍ରନ୍ଥର ମୁଦ୍ରଣ ଓ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟଦାନ ଯୋଗୁଁ ଲେଖକ ସେମାନଙ୍କଠାରେ କୃତଜ୍ଞ ।

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶଦ୍ୱାରା ଗଭୀର ଅରଣ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସକରୁଥିବା ଅଶିକ୍ଷିତ ଓ ଅନୁନ୍ନତ ଜନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ସଭ୍ୟତା ପ୍ରସାରର ପଥ ସୁଗମହେଲେ, ଲେଖକର ପରିଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ଓ ଗ୍ରନ୍ଥପ୍ରକାଶର ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ଲେଖକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥର ମୁଦ୍ରଣ ଓ ପ୍ରକାଶଦ୍ୱାରା କଳାହାଣ୍ଡି (କନ୍ଧାନ) ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଜୟପୁର ଓ ବୌଦ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟବାସୀ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଜନଙ୍କର ପରମ କଲ୍ୟାଣ ସାଧିତ ହେବାର ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଇତି

ଲେଖକ

ସୂଚୀ ପତ୍ର

Contents. Pages.

୧—ମନୁଷ୍ୟ—The human beings. 1

୨—ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗାଦି—The human limbs. ... 4

୩—ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ—The beasts and the birds. 6

୪—କୀଟ ଓ ପତଙ୍ଗ—The Worms and the insenots etc.8

୫—ସରୀସୃପ—The reptiles. 9

୬—ବୃକ୍ଷ—The trees. . . 10

୭—ଲତା—The creepers. 11

୮—ଶସ୍ୟ ଓ ଶାକ ସବଜି—The oorns and Vegetables. 12

୯—ବସ୍ତ୍ରାଦି—Clothes ... 13

୧୦—ଅଳଙ୍କାରାଦି—Ornaments, 14

୧୧—ଧାତୁ—Metals ... 14

୧୨—ମାସର ନାମ—Namo of the months. 15

୧୩—କେତେକ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ—Some articles of daily use. 15

୧୪—ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ରାଦି
The implements and the weapons ... 16

୧୫—କୃଷି ଉପକରଣ ଦି—Agrioultural impliments. 17

୧୬—ରୋଗାଦି ଓ ଔଷଧ—Diseases and medicines. 18

୧୭—ସମୟ—Time 19

୧୮—ବାର ଓ ଋତୁଆଦି—The days of the week and the seasons ... 20

୧୯—ଆକାଶ ଓ ଦିଗ—The sky and the four quarters of the Earth ... 20

୧୦—ପୃଥିବୀ ଓ ଜଳବାୟୁ—The Earth and the climate. 21

୧୨—ଜାତି—The Hindu Castes 22

୧୧—ଗୁଣାଦି—Qualities 22

୧୩—ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟାଦି—The articles of food ... 23

୧୪—ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦାବଳୀ—Miscellaneous words ... 24

୧୫—କ୍ରିୟା—Verb 28

୧୬—ସଂଖ୍ୟା ଓ ମୁଦ୍ରା ଷେମାଣଁ—Number and Coins. 33

ସହଜ କନ୍ଧଭାଷା ଶିକ୍ଷା

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

୧—ମନୁଷ୍ୟ—The human beings.

ମନୁଷ୍ୟ—ମାନାଇ (Manai)—Man.
ପିତା—ଆବା (Aba)—Father.
ମାତା—ଆୟା (Aya)—Mother.
ସ୍ୱାମୀ—ଡକ୍ରା (Dakra)—Husband.
ପତ୍ନୀ—ଡକ୍ରି (Dakri)—Wife.
ଭାଇ—ତାଇ (Tai)—Brother.
ଭଉଣୀ—ଟାଙ୍ଗି (Tangi)—Sister.
ପୁଅ—ମିରିୟୁଁ (Miriyun)—Son.
ଝିଅ—ମାଙ୍ଗା (Manga)—Daughter.
ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର—ପୋଇକିନି ମିରିୟୁଁ (Poikini Miriyun)—Adoptedson.
ସାବତ ପୁଅ—ମିରିୟୁଁ (Miriyun)—Step son.
ସାବତ ମା—ଆୟା (Aya)—Step mother.

ସଉତୁଣୀ—ତଡା (Tada)– Co-wife.

ପିତାମହ—ବୁଢା ଆବା, ସଇ (Budha Aba or Sai)—Paternal Grand father.

ଅଜା—ସଉ, ବୁଢା ଆବା (Do.)—Maternal. Grand father.

ଆଈ—ବାଇ, ବୁଢୀ ଆୟା (Bai or Budhi Aya)—Grand-mother.

ନାତି—ନାତି (Nati)—Grand son.

ନାତୁଣୀ—ନାତଣୀ (Natni)—Grand daughter.

ବଡବାପ—କାଜାଆବା (Kaja Aba)—Elder brother of father.

କକେଇ—ଇଚ୍ଛବା (Iohaba)—Younger brother of father.

ପିଉସା, ମାମୁଁ—ମାମା (Mama)—Unole (Father's sister's husband, mother's brother).

ମଉସା—ଇଚ୍ଛବା (Iohaba)—Unole—Mother's sister's husband.

ମାଇଁ—ଆମା (Ama)—Mother's brother's wife, Aunt.

ଖୁଡୀ—ଇଚ୍ଛୟା (Iohaya)—Father's younger brother's wife.

ବଡମା, ଦେଦେଠେଇ—କାଜାୟା (Kajaya) Father's elder brother's wife.

ପୁତୁରା—ତାଇମିରିୟୁଁ (Taimiriyun)—Nephew.

ଝିଆରି—ତାଇମାଙ୍ଗା (Taimanga)—Niece.

ଶ୍ୱଶୁର—ପଟଲି (Patli)—Father-in-law.

ଶାଶୂ—ପାୟା (Paya)—Mother in-law.

ଭିଣୋଇ—ଭଟ (Bhata)—Brother-in-law (sister's husband)

ଭାଉଜ—ଆଉଓ୍ୱା (Auwa)—Elder brother's wife.

ନଣଦ—କୁଡିୟା (Kudiya)—Husband's sister.

ପୁଅ ବୋହୂ—କୁଡିୟା (Kudiya)—Daughter-in-law (son's wife).

ଶାଳୀ—ନାଞ୍ଜ (Nanja)—Wife's sister (Sister-in-law).
ଶଳା, ଦିଅର—ମୀରନ୍ଦିୟୁଁ (Mirndiyun)—Wife's brother,
Husband's younger brother.
ଦେଢ଼ଶୁର—ହୁଶରିୟୁଁ (Husriyun)—Husband's elder brother.
ଜ୍ଞାତି, ବଂଶଧର—ତାଇ କୁଟୁମ୍ବ (Tai kutumba)—Kith and Kin,
Members of the same family.
କୁଟୁମ୍ବ—ଲୋକୁବାକା (Lokubaka)—Close relatives
ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ—ତାଇଭାଇ (Taibhai)—Successor, heir.
ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ—ଆକୁଆବା (Akuaba)—Fore fathers.
ପୁରୁଷ—ଆବାୟା (Abaya)—Male.
ସ୍ତ୍ରୀ—ଆୟାସିକା (Ayasika)—Female.
ଜୁଆଇଁ—ଜାଣୁୟାଁ (Januaya)—Daughter's husband.
ବାଳକ—କକାୟୁଁ (Kakayun)—Boy.
ବାଳିକା—ପଦା (Pada)—Girl.
ଶିଶୁ—ଇଚିଇଚିକକାୟୁ (Ichiichikakayn)—Infant, child.
ଯୁବକ—ଦାଙ୍ଗିଣିୟୁଁ (Danginiyun)—Young man.
ଯୁବତୀ—ଡାସିକାପଦା (Dasikapada)—Young woman.
ବୁଢ଼ା—ବୁଢାହା (Budhaha)—Old man.
ବୁଢ଼ୀ—ବୁଢୀହି (Budhihi)—Old woman.
ବିଧବା—ରଣ୍ଡି (Randi)—Widow.
ବିପତ୍ନୀକ—ଡିଣ୍ଡା ଦାଙ୍ଗଡ଼ି (Dinda Dangadi)—Widower.
ଅନ୍ଧ—କାଣା (Kana)—Blind.
କାଲ—ବେରା (Bera)—Deaf
ଘୋନା—କୁବଡ଼ା (Kubada)—Stammerer.
ଛୋଟା—ମେଟା (Meta)—Lame.
କୁଜା—କୁବଡା (Kubda)—Hump-backed.

ଢେଙ୍ଗା —ପଡାଟାୟୁ (Padatayu)—Tall.
ଟେରା—ଟେଣ୍ଡ (Tend)—Cross-eyed.
ନପୁଂସକ—ପେଜୁ (Peju)—Eunuch, Impotent.
ବାମନ—କୁଜା (Kuja)—Dwarf.

୨—ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗାଦି—The human limbs.

ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ—ଅଙ୍ଗା କେୟୁକାଲୁ (Anga Keyukalu)—Limbs.
ଶରୀର—ଆଙ୍ଗା (Anga)—Body.
ମୁଣ୍ଡ—ତ୍ରାୟୁଁ (Trayun)—Head.
ଖପୁରୀ—ତ୍ରାୟୁଖ୍ରିପା (Trayukhripa)—Skull, crown of the head.
କପାଳ—ମୁଞ୍ଜୁ (Munju)—Fore head.
ମୁହଁ—ମୁମ୍ବୁ (Mumbu)—Face.
ଆଖି—କଣ୍କା (Kanka)—Eye.
ଆଖିପତା—କାଣ୍କାମଟା (Kankamata) Eye lid.
ନାକ—ମୁଙ୍ଗାଲି (Mungali)—Nose.
କାନ—କ୍ରିୟୁଁ (Kriyun)—Ear
ନାକପୁଡା—ମୁଙ୍ଗାଲିକାଣି (Mungalikani)—Nostrils.
ଗାଲ—ଗେଲାୟାଁ (Gelayan)—Check.
ଓଷ୍ଠ—ଲୁଡା (Luda)—Lips.
ଦାନ୍ତ—ପାଲକା (Palka)—Tooth.
ଜିହ୍ବା—ବେଣ୍ଡୁରି (Benduri)—Tongue
ବେକ—ହେର୍କି (Herki)—Neck.
କାନ୍ଧ—ନିପୁ (Nipu)—Shoulder.
କାଖ—କାଖାକରାଗ (Kakhakarag)—Armpit.

ବାହୁ – ବାହାଁ (Bahan) – Arm.
କହୁଣୀ—କହଣି (Kahani)—Elbow.
ହାତ—କେସ୍କା (Keska)—Hand.
ଆଙ୍ଗୁଠି— ବାଞ୍ଜୁ (Banju)— Finger.
ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଠି—ଡଟାବାଞ୍ଜୁ (Databanju)—Thumb.
ତର୍ଜ୍ଜନୀ —ହୁଟାବାଞ୍ଜୁ (Hutabanju) —Fore-finger.
ମଧ୍ୟମା – ମାଦିନିବାଞ୍ଜୁ (Madinibanju)--Middle-finger.
ଅନାମିକା—ବଇରିବାଞ୍ଜୁ (Bairibanju)—Ring-finger.
କନିଷ୍ଠା—କଣାବାଞ୍ଜୁ (Kanabanju)—Little-finger.
ମୁଠା—ମଠି (Mathi)—Fist.
ନଖ—ଗରକା (Garka) Nail.
ମୂତ—ମୁଣକା (Munka)—Urine.
ଝାଳ—ଗାମା (Gama)—Sweat.
ଲାଳ – ହୁପକା (Hupka)—Saliva.
ଚର୍ମ—ତଲୁ (Talu)—Skin.
ଛାତି—ଚିପଡାକି (Chipdaki) – Chest, breast.
ପେଟ—ବାଣ୍ଡି (Bandi)—Belly.
ପାକସ୍ଥଳୀ—ବାହିନ୍ୟାଁ (Bahinyan)— Stomach.
ନାଭି—ପୁଲିଣି (Pulini) —Navel.
ଅଣ୍ଟା—ଟେଡ୍‌ଲି (Tedli)—Waist.
ଜଙ୍ଘ—କୁଡୁଗୁ (Kudugu) Thigh.
ଗୋଡ—ଡୋଟି (Doti)—Leg.
ଆଣ୍ଠୁ—ମେଣ୍ଡା (Menda)—Knec.
ଗୋଇଠି—ଗୁନ୍ନା (Guuna) —Heel.
ତଳପା—ତାଲାପାଉ (Talapaw)—Sole of the foot.
ଗୋଡଗଣ୍ଠି—କିରିଲି (Kirili)—Anklo.

ବାଳ—ବାଣା (Bana)—Hair.
ନିଶ, ଦାଢ଼ି—ଶଣାୟା (Sanaya)—Moustache and Beard.
ନାଡ଼ି, ଶିରା—ହିର୍କା (Hirka)—The pulse, the vein, artory.
ହୃଦୟ—ଜୀଉ (Jeew)—Heart
ସ୍ତନ—ରଙ୍ଗୁ (Rangu)—The female breast.
ଫୁସ୍‌ଫୁସ—ତର୍ଲାୟାଁ (Tarlayan)—Lungs.
ମସ୍ତିଷ୍କ—ବିସ୍କି (Biski)—Brain.
ରକ୍ତ—ନେତରି (Netari)—Blood.
ଝାଡ଼ା, ମଇଳା—ପିଙ୍ଗା (Pinga)—Stool.
ହାଡ଼—ପେଡ଼୍‌ନୁ (Pednu)—Bone.
କୋଳ—ଜଙ୍ଘାଇ (Janghai)—Lap.
ଆଖିପିତୁଳା—ଡ଼ାଆ (Daa)—Eye ball.
ପଞ୍ଜରା—ପନ୍ଦରାପେଡ଼୍‌କାୟା (Pandarapedkaya)—Rib.
ପିଠି—ଜେନୁ (Jenu)—Back.
ପିଚ୍ଛ—ଟିକୁଣିକୁନା (Tikunikuna)—Buttock.

୩—ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀ—The beasts and the birds

ସିଂହ—ସିଂହ (Singha)—Lion.
ହାତୀ—ଆସ୍ତୀ (Asti)—Elephant.
ବ୍ୟାଘ୍ର—କାଡ଼ାନି (Kadani)—Tiger.
ଘୋଡ଼ା—ଘୋଡ଼ା (Ghoda)—Horse.
ଷଣ୍ଢ—ଷଣ୍ଢକୋଡ଼ି (Sandhakodi)—Bull.
ବଳଦ—କୋଡ଼ି (Kodi)—Ox, the bullook.
ଗାଈ—ଗାଈକୋଡ଼ି (Gaikodi)—Cow.
ବାଛୁରୀ—ଡ଼ାଲୁ (Dalu)—Calf.

ମହିଷ—କଡ଼ରୁ (Kadru)—Buffalo.
ଦୋଂଳ—ପଢ଼ୁ (Padhu)—A bull buffato.
ମେଣ୍ଢା—ମେଣ୍ଢା (Mendha)—Sheep, ram.
ଛେଳି—ଗୋଋ (Gori)—Goat.
ବିରାଡ଼ି—ବିଲାଇ (Bilaie)—Cat.
କୁକ୍କୁର—ନେହୁଡ଼ୀ (Nehudi)—Dog.
ହରିଣ—ହିରଣୀ (Hirni)—Deer.
କୋଟରା—କୁରୁହୁ (Kuruhu)—A kind of deer.
ଶଶକ—କାଡ଼ାହା (Kadaha)—Hare, rabbit.
ହେଣ୍ଟା—ଗଦା (Gada)—Wolf.
ଭାଲୁ—ଭାଲୁ (Bhalu)—Bear.
ଓଟ—ଓଟ (Ota)—Camel.
ଘୁଷୁରି—ପାଜି (Pajee)—Pig.
ମାଙ୍କଡ଼—କଞ୍ଜା (Kanja)—Monkey.
ଗୁଣ୍ଡୁଚିମୂଷା—ଟିଲିଅର୍ଲି (Tiliarli)—Squirrel.
ବିଲୁଆ—କୋଲିଆ (Kolia)—Jackal.
କୋକି—ଶିପୁଲନାକା (Sipulnaka)—Fox.
ନେଉଳ—ମାରହା (Maraha)—Mongoose.
ମୂଷା—ଅର୍ଲି (Arli)—Rat.
ଛୋଟମୂଷା—ସିଟିଡ଼ି (Sitidi)—Mouse.
ମେଣ୍ଢାଛୁଆ—ମେଣ୍ଢା ଡ଼ାଲୁ (Mendha Dalu)—Lamb.
ଛେଳିଛୁଆ—ଗୋଋ ଡ଼ାଲୁ (Gori Dalu)—A young goat, kid.
ଲାଞ୍ଜ—ଲେଙ୍ଗୁଡ଼ି (Lengudi)—Tail.
ଖୁରା—କୁରା (Kura)—Hoof.
ପକ୍ଷୀ—ପଟା (Pata)—Bird.
କପୋତ—କୁଗୁରି (Kuguri)—Dove.

କାଉ—କ ବା (Kaba)—Crow.
ପେଚା—କର୍କଟି (Karkati)—Owl.
ପାରା—ପରୁଆ (Parua)—Pigeon.
ହଂସ—ଆସୁଆ (Asua)—Gander.
ବାଜପକ୍ଷୀ—ଲେଡ଼କା (Ledka)—Hawk.
ବକ—ବନ୍ଦାଟକ (Bandataka)—Crane, a heron.
ବାଦୁଡ଼ି—ପଦୁଡ଼ିକା (Padudika) Bat.
ମୟୂର—ମେଲୁ (Melu)—Peacock.
ଶାଗୁଣା—ରମଣା (Ramna)—Vultuie.
ସାରସ—କୁରୁଡୁ (Kurudu)—The large Indian crane.
ଶୁଆ—କେଟାକୁରା (Ketakura)—Parrot.
ଶାରୀ—ଗୋଡାମ୍ବି (Godambi)—A species of the myna.
ଘରଚଟିଆ—ବେଡ଼ସ୍କାପଟା (Redskapata)—Sparrow.
କୁକୁଡ଼ା—କଉ (Kau)—Hen.
ଡେଣା—ମାର (Mara)—Wings.
ଥଣ୍ଟ—ଗୁଟି (Guti)—Beak.
ଅଣ୍ଡା—ତଲ (Tala)—Egg.
ପର—ମାରକେଲକା (Marakelka)—Feathers.

୪—କୀଟ ଓ ପତଙ୍ଗ

The Worms and the insencts etc.

କୀଟ—ପିଡ଼କା (Pidka)—An insect, worm.
ପିମ୍ପୁଡ଼ି—ହର୍ଲା (Harla)—An ant
ଉକୁଣୀ—ପେନୁ, ପେଣକା (Penu, Penka)—The louse.
ନିକ (ଲିକ୍ଷ)—ଉପି (Upi)—A nit.

ଗେଣ୍ଡା—ହୁଣ୍ଡା (Hunda)—A snail.
ଜୋକ—ହୁଟା (Huta)—A leech.
ଗୋବରପୋକ—ଡାପିପିଡ଼କା (Dapipidka)—The worms living in cowdung.
ଶାମୁକା—ଘୋଲି (Gholi)—The shell of a snail.
ଫଡ଼ିଙ୍ଗ—ବୁହାଁ (Bwihan)—A grasshopper.
ମାଛି—ବୁହାଁ (Bwihan)—A fly.
ଜୁଳୁଜୁଳିପୋକ—କୁଡୁକୁଟି (Kudukuti)—A fire fly.
ଝିଣ୍ଟିକା—ଗୋପେରି (Goperi)—A grasshopper.
ଉଇ—ଲିମ୍ବୁ (Limbu)—The white ant.
ମହୁମାଛି—କ୍ରିୟାବିହାଁ (Kriyabinha)—The bee.
ପ୍ରଜାପତି—ପୁବୁଲି (Pubuli)—The butterfly.
ଭ୍ରମର—ଭିଁଅରାବିହାଁ (Bhanrabihan)—The black bee.
ଶୁଆଳୁଆ—ବାଣାପିଡ଼କା ବା ଦାଣ୍ଡୁଲି (Banapidka or Danduli)—The caterpillar.

୪—ସରୀସୃପ—The reptiles.

ସାପ—ରାଚୁ (Rachu)—A snake
ଶଙ୍ଖ—ହୁଣ୍ଡା (Hunda)—The conch-shell.
କୁମ୍ଭୀର—ମୁଙ୍ଗୁରି (Munguri)—A crocodile, An alligator.
ଜିଆ—ଲଦଣା (Ladana)—The earth worm.
ନାଗସାପ—ନାଗାରାଚୁ (Nagarachu)—The cobra.
ବେଙ୍ଗ—ପାଣା (Pana)—The frog.
ବିଛା—କେଶକେରି (Keshakeri)—A centipede.
କଙ୍କଡ଼ା—କୁପି (Kupi)—A crab.

ବଗୁକଙ୍କଡ଼ା—କାଚ୍‌କୁପି (Kachakupi)—A scorpion.
ମାଛ—ମିନୁ (Minu)—Fish.
ମାଛମାନେ—ମିଣ୍କା (Minka)—The fishes.

୭—ବୃକ୍ଷ—The trees

ବୃକ୍ଷ—ମାର୍କା (Marka)—A tree
ଆମ୍ବଗଛ—ମାହାମାର୍ନୁ (Mahamarnu)—Mango treo
ପଣସଗଛ—ପଣସାମାର୍ନୁ (Pansamarnu)—Jak fruit tree.
ବରଗଛ—ପ୍ରଡ଼ିମାର୍ନୁ (Pradimarnu)—Banyan tree.
ତାଳଗଛ—ତାଳମାର୍ନୁ (Talamarnu)—Palm tree.
ଖଜୁରୀଗଛ—ଖଜୁରୀମାର୍ନୁ (Khajurimarnu)—Datepalm tree.
ନଡ଼ିଆଗଛ—ନାଡ଼ିଲି ମାର୍ନୁ (Nadilimarnu)—Cocoanut tree.
ଅଶ୍ୱତ୍ଥଗଛ—ପିପିଡ଼ିମାର୍ନୁ (Pipdimarnu)—Peepul tree.
ଗୁଆଗଛ—ଗୁଆମାର୍ନୁ (Guamarnu)—Betel-nut tree.
କଦଳୀଗଛ—ତାଡ଼ିମାର୍ନୁ (Tadimarnu)—Plantain tree.
ଜାମୁଗଛ—ଜାମୁମାର୍ନୁ (Jamumarnu)—Guava tree.
କମଳାଗଛ—କାମାଳାମାର୍ନୁ (Kamalamarnu)—Orange tree.
ଲେମ୍ବୁଗଛ—ଲିମୁମାର୍ନୁ (Limumarnu)—Lemon tree.
କପା—ପାର୍ତି (Parti)—Cotton.
ବେତ—ବେଢ଼ି (Bedhi)—Cane.
ତେନ୍ତୁଳି—ଲେଲି (Leli)—Tamarind.
ଡିମିରି—ତାୟା (Taya)—Fig tree.
ଆଖୁ—ଡେଣ୍ଡା (Denda)—Sugarcane.
ସପୁରି—ସପୁରି ପାଣାସା (Sapuripanasa)—A pine-apple.

ଶାଳ—ହାର୍ଗି (Hargi)—Sal tree.
ପିଆଶାଳ—ବିଜା (Biza)—A kind cf tree (Piasal).
ଶିମୁଳି—ଲେକ୍ (Lek)—Silk cotton tree.
ସଲପ—ହେକା (Heka)—A kind of wine-producing tree.
ପଳାଶ—ମୁଇଲି (Muili)—A kind of tree, (Butea frondosa)
ମୋଅଡ଼—ମିଣିଆ (Minia)—A kind of tree.
ବାଉଁଶ—ଡେରୁ (Deru)—Bamboo.
ଶାଖାପ୍ରଶାଖା—କମା (Kama)—Branches and twigs.
ଫୁଲ—ପୁଙ୍ଗା (Punga)—Flower.
ଛେଲି—ମାର୍ନଛେଲି (Marnachhcli)—Bark.
ଚେର—ହିରୁ (Hiru)—Root.

୨—ଲତା—The creepers

ଲତା—ମାଡା (Mada)—The orceper.
ଶିମ୍ବ—ହୁରୁମି (Hurumi—The kidney, bean.
କଖାରୁ—କୁମୁଣ୍ଡା (Kumunda)—A pumpkin.
ପାଣିକଖାରୁ—ଗୋରିକୁମୁଣ୍ଡା (Gorıkumunda)—A species of grey coloured pumpkin.
ଝୁଡୁଙ୍ଗ—ଝୁଡୁଙ୍ଗାୟିଁ (Jhudungaya)—A kind of bean.
କଟିଙ୍ଗ—କାଟିଂ (Katin)—A kind of pulse.
ବିରି—ବ୍ରିହି (Brihi)—A kind of pulse.
ମୁଗ—ମୁଗ (Muga)—A kind of pulse.
କୋଳଥ—କୋଳଥାଁ (Kolathan)—Kultba, gram.

୮—ଶସ୍ୟ ଓ ସାକ ସବଜି

The corns & vegetables.

ଶସ୍ୟ—ଆନ୍ନା (Anna)—Corn.
ଧାନ—କୁଲ୍ଲ (Kuli)—Paddy.
ମାଣ୍ଡିଆ—ମାଣ୍ଡିଆ (Mandia)—A kind of small gram, (Eleusine coraoana).
ଗହମ—ଗହଁ (Gahan)—Wheat.
ଡାଲି—ଯାୟୁ (Jayu)—Dal.
ଅଟା, ମଇଦା—ଗୁଣ୍ଡା (Gunda)—Flour.
ବୁଟ, ମଟର—ଶାଣା (Sana)—A kind of pea, gram.
ମକା—ଜନା (Jana)—Maize.
ସୋରିଷ—ହାର୍ସୁ (Harsu)—Mustard.
ରାଶି—ମାଇକାକା (Maikaka)—Sesamum seed.
ଅଳସୀ—ଆଡ଼ସିଂ (Adsin)—A kind of oil seed.
କାଙ୍ଗୁ—ଆର୍କା (Arka)—Panicum italicum.
କୋଦଳା—କୋହାଡ଼ା (Kohada)—A kind of Mandia,
ଖେଡଜନା—କାଆଜନା (Kaajana)—Maize.
ମରିଚ—ମିର୍ଚା (Mircha)—Chillies.
ତେନ୍ତୁଳି—ଲେଲି (Leli)—Tamarind.
ପିଆଜ—ନେଟାରିଉଲ୍ଲି (Natariulli)—Onions.
ରସୁଣ—ଉଲ୍ଲି (Ulli)—Garlic.
କନ୍ଦା—କୁନା (Kuna)—Yan.
କନ୍ଦମୂଳ—ରାଣୀକୁନା (Ranikuna)—The sweet potato.
ଆଳୁ—ଆଳୁକୁନା (Alukuna)—Yan.
ସାରୁ—ହପାଁ (Hapan)—Arum.

ବାଇଗଣ—ହେୟ୍ନା (Heyna)—Brinjal.
ମୂଳା—ମୂଲାଁ (Mulan)—Radish.
ପୋକଘଣ୍ଟି—ପେଜା (Peja)—Tomato.
ଶାଗ—କୁଚ୍ (Kucha)—Greens.
ଶାଗଭଜା—କୁଚ୍ (Kucha)—Greens.
ଡେଙ୍ଗ—କଣାସି (Kanasi)—A kind of spinage or spinach.

୯—ବସ୍ତ୍ରାଦି—Clothes

ପୋଷାକ—ହେନ୍ଦ୍ରଗଣ୍ଡା (Hendraganda)—Clothes.
ଲୁଗା—ହେମ୍ବୁରି (Hemburi)—Dhoti, Cloth.
ଚାଦର—କେସୁ (Kesu)—Chadar, A wrapper.
ମୋଟା—ଗଣ୍ଡା (Ganda)—A coarse wrapper.
ଟୋପି—ଟୋଡ଼ପି (Todpi)—A cap.
କୋଟ, କାମିଜ, ଗେଞ୍ଜି —ଆଙ୍ଗି (Angi)—Coat, Shirt, Banian.
ପକେଟ—ମରଣ (Maran)—A pocket.
ଗାମୁଛା—କଷଲଦର (Kashaladar)—Napkin.
କମ୍ବଳ—ଗଙ୍ଗରି (Gangari)—A blanket.
ଖଦଡ଼—ପାଚିଆ (Pachia)—A coarse dhoti.
ଶାଲ—ଶାଲୁ (Salu)—A shawl.
ପଗଡ଼ି—ଟୋପରି (Topari)—A turban, Pugree.
ମଶାରି—ଜାଲି (Jali)—Mosquito curtains.
ଛିଟ—କାବ୍ରିପାଟୁ (Kabripatu)—Chintz
ରେଶମ—ରେଶମି (Resmi)—Silk.

ମଠା—ଗହ୍ଣପତି (Ganhapati)—Cloth made of tassar or raw silk.

ପାଟ—ପାଟୁ (Patu)—Silk, Tassar.

୧୦—ଅଳଙ୍କାରାଦି—Ornaments

ଅଳଙ୍କାର—ସାଜୁ (Saju)—Ornament.
ହାର—ମାଣିହାର (Manihara)—Neck-lace.
ମୁଦି—ମୁଦି (Mudi)—Ring.
ବଳା—ପାଜା (Paja)—Anklet.
ବାହୁବନ୍ଧ—ବାହାବନ୍ଧା (Bahabandha)—A kind of ornament for the arm.
ଚୁଡ଼ି—ଗାଜୁଲି (Gajuli)—Churri, Bracelet.
ନାକଦଣ୍ଡି—ନାକବେସରି, ଆଡିକମ୍ବୁ (Nakbesani, Adikambu)—An ornament for the nose.
ମଲ୍ଲକଡ଼ି—ପଙ୍ଗୁ (Pangu)—A kind of ear ornament.
ପଉଁଜି—ଆଡୁ (Audu)—An ornament for the foot.

୧୧—ଧାତୁ—Metals

ସୁନା—ମୁର୍କା (Murka)—Gold.
ରୁପା—ରୁପା (Rupa)—Silver.
ତମ୍ବା—ତମ୍ବା (Tamba)—Copper.
ପିତଳ—ପିତଡା (Pitada)—Brass.
ଶିଶା—ଶିସୁଆ (Sisua)—Lead.
ଟିଣ—ସୀମାଲହ (Simalaha)—Tin.
ପଥର—ବାଲି (Bali)—Stone.

କଂସା—କାସା (Kasa)—Bellmetal.
ଲୁହା—ଲହ (Laha)—Iron.
ଗନ୍ଧକ—ଗାନ୍ଧକ (Gandki)—Sulphur.
ରଙ୍ଗ—ଡେଣ୍ଡୁ, ଫୁଲରୁପା (Dendu, Phularupa)—Aluminium.

୧୨—ମାସର ନାମ—Names of the months

ବୈଶାଖ—ବେଶା (Besa)—Baisakha (April-May).
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ—ଲଣ୍ଡି (Landi)—Jesthha (May-June).
ଆଷାଢ଼—ଆଷାଡା, ଗୁଣ୍ଡିଚ୍ଛ (Asada, Gundicha)—Ashadha (June-July).
ଶ୍ରାବଣ—ବନ୍ଦାପଣା (Baudapana)—Srabana (July-August).
ଭାଦ୍ରବ—ଭଦ (Bhad)—Bhadraba (August-September).
ଆଶ୍ୱିନ—ଦଶରା (Dasara)—Ashwina (September-October).
କାର୍ତ୍ତିକ—ଦିଆଲି (Diali)—Kartika (October-Novembar).
ମାର୍ଗଶିର—ପଣ୍ଡ (Panda)—Margashira (November-December).
ପୌଷ—ପୁଷ (Pusa)—Pousa (Deoember-January).
ମାଘ—ମାଗା (Maga)—Magha (January-February).
ଫାଲ୍ଗୁନ—ପଗୁଣ (Paguna)—Phalguna (February-March).
ଚୈତ୍ର—ଚେତ୍ର (Chetra)—Chaitra (March-April).

୧୩—କେତେକ ନିତ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ବସ୍ତୁ—Some articles of daily use

ଖଟ—କାଟେଲି (Katele)—Cot, Bed stead.
ଚୌକି—କୁରୁଚି (Kuruchi)—Chair.
ଶିଶି—ଆଜିଡିମ୍ବୁ (Ajidimbu)—Bottle.

ଟୁଲ—ପାଟା (Pata)—A fcot stool.

ଛତା—ପାଟାଗୁଡ଼ୁଗୁ (Patagudugu)—Umbrella.

ପତରଛତା—ହାଟା (Hata)—An umbrella made of leaves.

ବାଡ଼ି—ବଡ଼ଗା (Badga)—Stick.

ଅଗ୍ନି—ହିଚୁ (Hichu)—Fire.

ଜୋତା—ପାଣ୍ଡିଆ (Pandia)—Shoe.

ଖଡ଼ମ—କାଟୁଆଁ (Katuan)—Wooden sandals.

ଝାଡ଼ୁମୁଠା—ହେପୁରିମୁଠା (Hepurimutha)—A broom.

ଥାଳୀ—ଶାଡ଼ୁଆ (Sadua)—Plate.

ଗିନା—ଶିପା (Sipa)—A bell metal cup.

ଗିନ୍ନୀ—ଗୁଣକା (Gunka)—A bowl made of bell-metal.

ଗ୍ଲାସ—ଗିଲାସା (Gilasa)—Tumbler, Glass.

ଲଣ୍ଠନ—ଲାଟର (Latar)—Lantern.

ମଶାଲ—ଡିଣ୍ଡି (Liudi)—A torch.

କଡ଼େଇ—କାଡ଼ିଆଲହା (Kadia Laha)—Cauldron.

ହାଣ୍ଡି—ଡକା (Daka)—An earthen cooking pot.

ସିନ୍ଦୁକ—ପେଡ଼ା (Peda)—Chest, Box.

ଅଖା—ଗଣି (Gani)—Gunnybag.

ପିଢ଼ା—ଜମା (Jama)—A low wooden stool.

ଗାଡ଼ୁ—ମୁଢା (Mudha)—A brass water-vessel.

ନଖିତବଲା—ନଖିତବ୍ଲା (Nakhitabla)—A metal cooking-vessel.

୧୪—ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରାଦି—The implements and the weapons

ଛୁରୀ—କଟରୀ (Katari)—Knife.

କଇଞ୍ଚି—କାତ୍ରି (Katri)—Scissors.

ଶାବଳ—ହାବ୍ଲା (Habla)—Crowbar.

କଟୁରୀ—ଖଞ୍ଜରି (Khanjri)—A gorse hook, bill hook.

ଦା—ଡବେଲି (Dabeli)—Sickle.

ଛୋଟ ଟାଙ୍ଗିଆ—ଉଣା ଟାଙ୍ଗିଆ (Una Tangia)—Hatchet.

କୁରାଢ଼ି—କାଜାକାଡଲି (Kajakadli)—Axe,

କୋଦାଳ—କଡଗି (Kadagi)—Shovel.

କରତ—କରତ (Karat)—Saw.

ଖଣ୍ଡା—ଖଣ୍ଡା (Khanda)—Sword.

ବର୍ଚ୍ଛା—ବାଲାବଡ଼ଗା (Balabadga)—Spear.

ଛୁଞ୍ଚି—ସୁଜା (Suja)—Needle.

ଶର—ଆପକା (Apka)—Arrow.

ଧନୁ—ୟେୟୁଲୁ (Yeulu)—Bow.

ଗୁଣ—ବାଚ୍ଚ (Bacha)—A bow-string.

ବନ୍ଧୁକ—ନାଲି (Nali)—Gun.

ତୋପ—ଫେରଙ୍ଗି (Ferangi)—Cannon.

ଗୁଳି—ଗୁଲି (Guli)—Bullet.

ବାରୁଦ—ଦାରୁ (Daru)—Gunpowder.

ବାଇସି, ହାତୁଡ଼ି—ତସ୍ପା (Taspa)—Hammer, carpenter's adze.

ନିହାଣ (ବଦଣା)—ବିନ୍ଧଣା (Bindhana)—Chisel.

ଭିଅର—ତେରିନାଡି (Terinadi)—A gimlet, An auger.

୧୫—କୃଷି ଉପକରଣାଦି—Agricultural impliments.

ଲଙ୍ଗଳ—ନାଙ୍ଗେଲି (Nangeli)—Plough.

ଯୁଆଳି—ସାଡା (Sada)—Yoke

ଲଙ୍ଗଳବନ୍ଧା (ଲଙ୍ଗଳବନ୍ଧା)—ମାର୍ଚୁ (Marchu)—Rope for tying the plough to the yoke.

ପାଞ୍ଚଣ—ହାରିବାଡ଼ଗା (Haribadga)—A goad (stick) for urging cattle.

ପୁଆଁ (ପଘା)—ଡାମା (Dama)—A halter to tie up cattle.

ଧାନ ଦେଲା ବାଉଁଶ (ଧଙ୍କବାଡ଼)—ଡେକିବୁର୍ଡ଼ଗି (Dekiburdgi)— A pole used while thrashing paddy.

ଛିଙ୍କା—ହିକାମାଡ଼ାୟାଁ (Hikamadayan)—Sling.

ମଇପଟା—ପାଟାକୁପୁରି (Patakupuri)—A kind of harrow.

୧୭—ରୋଗାଦି ଓ ଔଷଧ—
Diseases & Medicine

ରୋଗ—ରୋଗବାଟା (Rogabata)—Disease.

ଜର—ଲମ୍ବେରି (Lambery)—Fever.

ବସନ୍ତ—ଆୟାଲମ୍ବେରି (Aya lambery)—Small pox.

ଗୋଦର—କାଜାକଡ଼ା (Kajakada)—Elephantiasis.

ଦାଦ୍—ଟାଡୁ (Tadu)—Ringworm.

କୁଣ୍ଡିଆ—ଖାରଡ଼ା (Kharada)—Itches.

ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥା—ଟାର୍କାବିସା (Tarkabisa)—Headache.

ଆଖିବ୍ୟଥା—କାନୁବିସା (Kanubisa)—Ophthalmia.

ପେଟବ୍ୟଥା—ବାଣ୍ଡିବିସା (Bandibisa)—Belly ache; colic pain.

କଫଶର୍ଦ୍ଦି—ଡୁବ୍‌କରି (Dubkaree)—Cold.

ବାନ୍ତି—ହାପକି (Hapki)—Vomiting.

ଅଜୀର୍ଣ୍ଣ—ଜିରାଆହେଲେ (Jiraahele)—Indigestion.

ଝାଡ଼ା—ବାଣ୍ଡି ଆସ୍ତାତେ (Bandiastate)—Evacuation of the bowels.

ଡମଗୁଳା—ମୁଟେଇସିକା (Muteisika)—A kind of disease.

ଘା—ଗାହା (Gaha)—Sore.

ପୂଜ—ସିହୁଁସା (Siunsa)—Pus.

ସିଙ୍ଘାଣି—ମୁଚି (Muchi)—Mucous of the nose.

ଗୋବର—ପିଙ୍ଗା (Pinga)—Dung.

ମୂତ—ମୁଣକା (Munaka)—Urine.

ମଳ—ମାଚି (Machi)—Dirt, filth.

ଔଷଧ—ଓଷା (Ossa)—Medicine.

ଗୁଳି—ଓଷଟଡ଼ା (Osstada)—Pill.

ଗୁଣ୍ଡି—ଗୁଣ୍ଡା (Gunda)—Powder.

୧୨—ସମୟ—Time

ମାସ—ମାସା (Masa)—Month.

ବର୍ଷ—ବର୍ଷା (Barsa)—Year.

ସକାଳ—ଲାଏସି (Laesi)—Morning.

ସଂଝା—ମିଣିଅଲା (Miniala)—Evening.

ପୂର୍ବାହ୍ଣ—ଲାଏସି (Laesi)—Fore-noon.

ଅପରାହ୍ଣ—ମେଦନା (Medana)—Afternoon.

ଦିନ—ଦିନା (Dina)—Day

ରାତି—ଲାୟାଁ (Layan)—Night.

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା—ପୁନି (Puni)—Full Moon day.

ଅମାବାସ୍ୟା—କାର୍ଡ଼ିକି (Kardki)—The day of change of the moon

ଅଦ୍ୟ—ଇଞ୍ଜୁଏ (Injue)—To-day.

ଗତକାଲି—ରେଇଲା (Reilah)—Yesterday.

ଆସନ୍ତାକାଲି—ବିଆ (Bia)—To-morrow.

ଗତ ପରଦିନ—ରାହାଲା (Rahala)—Day before yesterday.

ଆସନ୍ତା ପରଦିନ--ମାଏ (Maye)—Day after to-morrow.
ଏବେ—ନିଏ (Niye)—Now.

୧୮--ବାର ଓ ଋତୁଆଦି

The days of the week and the seasons.

ରବିବାର—ଆଦିବାର (Adibâra)—Sunday.
ସୋମବାର—ସମବାର (Sombara)—Monday.
ମଙ୍ଗଳବାର—ମଙ୍ଗଡାର (Mongdara)—Tuesday.
ବୁଧବାର—ପୁଦାର (Pudara)—Wednesday.
ଗୁରୁବାର—ଲୋଚିବାର (Lochibara)—Thursday.
ଶୁକ୍ରବାର—ଶୁକ୍ରବାର (Sukrabara)—Friday.
ଶନିବାର—ଶନିବାର (Sanibara)—Saturday.
* ଋତୁ—ବେଡା (Beda)—Season.
ଗ୍ରୀଷ୍ମ—ଜେଟା ବେଡା (Jeta Beda)—The summer.
ବର୍ଷା—ପିଉ ବେଡା (Pieu Beda)—The rainy season.
ଶୀତ—ପେନି ବେଡା (Peni Beda)—The winter.

୧୯—ଆକାଶ ଓ ଦିଗ

The sky and the four quarters of the Earth.

ଆକାଶ—ସାଗୁଲେଅ (Sagulea)—The sky.
ସୂର୍ଯ୍ୟ—ବେଡା (Beda)—The sun.
ଚନ୍ଦ୍ର—ଲେଞ୍ଜୁ (Lenjn)—The moon.

---

* N. B.—ଏ ଭାଷାରେ ତିନି ଋତୁ—The Kandhas have names for three seasons only.

ନକ୍ଷତ୍ର—ହୁକା (Hukka)—The star.
ବିଜୁଳି—ଜିକିଜିକା (Jikjika)—The lightning.
ବଜ୍ର—ବିଜି (Biji)—The thunder.
ମେଘ—ସାଗୁ (Sagu)—The cloud.
*ପୂର୍ବ—ବେଡାହପାନି ବାକି (Bedahapani Baki)—East.
ପଶ୍ଚିମ—ବେଡାହାଜି ବାକି (Bedahaji Baki)—West.

୨୦—ପୃଥିବୀ ଓ ଜଳବାୟୁ—

The Earth & the Climate.

ପୃଥିବୀ—ଧରତନୀ (Dhartani)—The Earth.
ସମୁଦ୍ର—ସମଦୁରି (Sunduri)—The sea.
ପାତାଳ—ଧରତନୀଡାଇ (Dharatanidai)—The under world or the infernal region.
ଦେଶ—ରାଜି (Raji)—Country.
ତାଲୁକା—ତାଲକା (Talka)—Jurisdiction, Province, Circle.
ନଦୀ—କାଡା (Kada)—A river.
ମହାନଦୀ—କାଜାକାଡା (Kajakada)—A big river.
ପର୍ବତ—କାଜାହାରୁ (Kajaharu)—A mountain.
ପାହାଡ଼—ପାବଲି (Pabali)—A hill.
ପଥର ଭୂମି—ହେଚା (Hecha)—A rocky ground.
ବାଲି—କାଡାବାଲି (Kadabali)—Sand.
ଗ୍ରାମ—ନାଟ, ନାୟୁ (Nat, Nayu)—A village.
କୁହୁଡ଼ି—ଦୁନ୍ଦର (Dundara)—Mist, fog, haze.
ଶୀତ—ପେଞି—(Peni) Cold, cool

---

* N. B.—ଏ ଦୁଇଟାରେ ଦିଗ ବୁଝାଏ—The Kandhas have names for two directions only.

ପାଣି—ଏୟୁ (Ayue)—Water.
ବର୍ଷା—ପିଉ (Pieu)—Rain.
ଖରା—ଟାଗା (Tagi)—Sunshine, Sun beam.

୨୧—ଜାତି—The Hindu castes

ଜାତି—ଜାତି (Jati)—Caste.
ବ୍ରାହ୍ମଣ—ବାମିଣୀ (Bamini)—Brahmin.
କ୍ଷତ୍ରିୟ—ରଜାଁ (Rajan)—Kshatriya.
ଗୋପ, ଗଉଡ—ଗଉଡ଼ା (Gurdka)—Cowherd, Milkman.
ତେଲି—ତେଲି (Teli)—Oilman.
କେଉଟ—କେଉଟ (Koyuta)—Fisherman.
ଭଣ୍ଡାରି—ବଣ୍ଡିରି (Bandiri)—Barber.
ବଣିଆ—ବେପାରିଆ (Bebaria)—Trader, Merchant, Goldsmith.
ଚଷା—ରଇତ (Raity)—Farmer.
କମାର—କାମାରି (Kameeri)—Black smith.
କୁମ୍ଭାର—କୁମରି (Kumari)—Potter.
ଡମ—ଡମା (Duma)—Domb.
ଘାସି—ଗାହି (Gahi)—Ghasi, (people of the sweeper caste).
ଜୋଡ଼ିଆ—ଜୋଡ଼କା (Jordka)—Jhodia.
କରଣ—କାରଣୀ (Karani)—Karan (writer-caste).
ମେଦ—ମେଦା (Medra)—Medra.

୨୨—ଗୁଣାଦି—Qualities.

ଦୟା—ଦରମି (Darmi)—Kindness, Mercy.
ସାଧୁତା—ସୁଡୁ (Sudu)—Honesty.

ସ୍ନେହ—ମାନି (Mani)—Affection.

ବିବେକ
ଜ୍ଞାନ } —ବୁଦି (Budi)—Knowledge.

ଶାନ୍ତ—ନାହେଁନୁ (Nahaynu)—Innocent, Peaceful

ସନ୍ତୋଷ—ନିହିଜିଉହଟାତେ (Nihijiuhatate)—Satisfaction, Contentment.

ଆନନ୍ଦ—ରହାଁ (Rahan)—Joy, Happiness.

ଗର୍ବ—ବଡପଣିଆ (Badapania)—Pride.

ରାଗ—କାନ୍ଦରି, ଗିଝାର (Kandari, Gijhara)—Anger, Rage.

ଦୁଷ୍ଟତା—ପଟ୍‌କାରି (Patkari)—Wickedness.

ଈର୍ଷା—ଡାହରିଆ (Daharia)—Envy, Spite, Malice.

୨୩—ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟାଦି—The articles of food.

ଭାତ—ମାଣ୍ଡୁରୁ (Manduru)—Boiled rice.

ଦୁଧ—ପାଲୁ (Palu)—Milk.

ଲହୁଣୀ—ଲହଣି (Lahani)—Butter.

ଛେନା—ସେନା (Sena)—Cheese.

ଘିଅ—ଗିଉ (Giu)—Clarified butter, Ghee.

ଦହି—ଦେହି (Dehi)—Curd.

ରୁଟି ପିଠା ଆଦି—ହେରାଆ (Heraa)—bread, Cake etc.

ମିଠାଇ—ଲଡୁ (Ladu)—Sweetmeat.

ଆଚାର—ଆମିଲି (Amili)—Pickle.

ଡାଲି—ଯୋୟୁ (Yoyu)—Dal. (split pulse cooked as food)

ତରକାରି—କୁଚ (Kucha)—Curry.

ଲୁଣ—ହାଉ (Hau)—Salt.

ତେଲ—ନିଉ (Niu)—Oil.

ଗୁଡ଼—ଗୁଡ଼ୁ (Gudu)—Molasses.
ମହୁ— କ୍ରିୟାଁ (Kriyan)—Honey.
ଶାଗ—କୁଚ୍ଚ (Kucha)—Greens. (vegetables)
ଚିନି—ସିନି (Sini)—Sugar.

୨୪—ବିବିଧ ଶବ୍ଦାବଳୀ—Miscellaneous words.

ଘର—ଇଲୁ (Ilu)— House, dwelling.
ଦ୍ୱାରବନ୍ଧ କବାଟ—ଦାର (Dara)—Door, Threshold.
ଅଗଣା—ଆଙ୍ଗିଣି (Angini)—Court yard.
ରାସ୍ତା—ରାସ୍ତା (Rasta)—Road, way.
ଅଲଗୁଣି—ହେଣ୍ଡରଇଟିଟିଡେରୁ (Hendaraitititderu)— Clotheshorse, Clothesrack.
ବାଟ—ଜିରୁ (Jiru)—Way, road, path.
ବାରଣ୍ଡା—ଡୁକୁ (Duku)—Veranda, portico, porch.
ପୋଖରୀ—ବାନ୍ଦା (Banda)—Pond, tank.
ମଶାଣି—ମାହାନିମଣ୍ଡା (Mahanimanda)—The cremation ground.
ଟୋକେଇ—ଡାଲି (Dali)—A basket.
ଛୋଟ ଟୋକେଇ—ହାଙ୍ଗୁଡ଼ି (Hangudi)—A work basket.
ମସିଣା—ଟାଟି (Tati)—Mat.
କୂଅ—କୁହି (Kuhi)—Well.
ବାଡ଼—ବାଡ଼ି (Badi)—A fence.
କ୍ଷୁଧା—ହାକି (Haki)—Hunger.
ତୃଷା—ଅସକି (Asaki)—Thirst.
ଦର୍ପଣ—ଦର୍ପଣା (Darpana)—Mirror, Looking glass.
ପାନିଆ—କାକୁଆ (Kakua)—Comb.

ସୂତା—ଲୁଲୁ (Lulu)—Thread.
ଶଗଡ—ଶାଗାଡା (Sagada)—Cart.
ଥଳି—ଜାଲିଆ (Jalia)—Bag.
ଦଉଡ଼ି—ଡୋରି (Dori)—Rope.
ଲାଭ—ଯାଚୁ (Jachu)—Gain, Profit.
କନା—ଡ୍ରାହାଲି (Drahali)—Rags, piece of cloth.
ଟଙ୍କା—ଟାକା (Taka)—A rupee.
ପଇସା—କାନି (Kani)—A pice.
ଶିଡ଼ି—ଗେରା (Gera)—Ladder.
ଘୋରଣା ଚକି—ଯୋଟା (Jota)—A mill stone, a grinding stone.
ଦେବତା—ପେନୁ (Penu)— A God.
ଦେବୀ—ପେନୁ (Penu)—A Goddess.
ପ୍ରେତ—ମାହାଣି (Mahani)—Ghost, Spirit.
କାଗଜ—ଲେକାଆକୁ (Lekaaku)—Paper.
ଜଡାଗଛ—କଇଣିମାର୍ନା (Kienimarna)—The castor oil tree.
ମୁଗା—ସାମାସେକୁ (Samaseku)—A kind of hemp.
ଅପାମାର୍ଗ—ଡୁଚ୍ବାନ୍ଦ୍ରା (Duchabandra)—A plant (Achyranthes arpera)
ଶୁଖିଲା—ବାଇଟାଡି (Baitadi)—Dry.
କଞ୍ଚା—ହିଲାଡି (Hiladi)—Raw.
ଅରୂଆ ଚାଉଳ—ଆଡଗୁମାଞ୍ଜି (Ardagumanji)—Sun-dried husked rice.
ଉସୁନା ଚାଉଳ—ଉପିଟିମାଞ୍ଜି (Upitimanji)—Boiled husked rice.
ଗରିବ ଲୋକ—ହିଲାଗାଟି ଲୋକା (Hilagati loka)—Poor man.
ଧନୀ ଲୋକ—ମାନି ଲୋକୁ (Maniloku)—Rich man.

ନିରକ୍ଷର—ପୁନାଅଗାଟି ଲୋକୁ (Punaagati loku)—Illiterate.
ଚିରାଲୁଗା—ଗେଞ୍ଜିତିହେମୁରି (Genjitihemuri)—A torncloth.
ଦୀପ—ବୁର୍ତିମାଣ୍ଡି (Burtimandi)—Lamp.
ଦୀପ ଆଲୁଅ—ବୁର୍ଡ଼ତିଉଜୁଡ଼ି (Burdtiujudi)—Light of a lamp.
ଉଲ୍କା—ପେନୁ (Penu)—A meteor.
ଧଳା—ପାଣ୍ଡ୍ରି (Pandri)—White.
କାଳିଆ—କାଡ଼ିଆ (Kadia)—Black.
ନାଲି—ନେତ୍ରୀ (Netree)—Red.
ହଳଦିଆ—ହେଙ୍ଗ୍ରୀ (Hengree)—Yellow.
ଅସୁନ୍ଦର—ଅଫାଟାଡ଼ି (Afatadi)—Ugly.
ସୁନ୍ଦର—ଅପାନାଡ଼ି (Apanadi)—Pretty, beautiful, nice.
ବହଳ—ବାହାଡ଼ା (Bahada)—Thick.
ପତଳା—ପାଟଡ଼ା (Patda)—Thin.
ଓଦା—ହିଏଲିଓଲୁ (Hieliolu)—Wet.
ଉଚ୍ଚ—ଲେଅ (Lea)—High.
ତଳ—ଡାଇ (Dai)—Low
ଉଲଗ୍ନ—ନାଙ୍ଗାଡ଼ା (Nangada)—Naked.
ଅଣଓସାରିଆ—ହାକିରି (Hakiri)—Narrow.
ଗଭୀରିଆ—ଟାକ୍ନି (Takni)—Deep.
ଗୋଲା—ଗାର୍ଡ଼ି (Gardi)—A swampy or marshy land.
ଓସାର—ଅସାର (Asar)—Broad, wide.
କ୍ଷେତ—କିଏରି (Kieri)—Cornfield.
ଢିପା—ପାଙ୍ଗା (Panga)—Highland.
ଘାସ—ଜାଣ୍ଡୁ (Jandu)—Grass.
ଅଙ୍ଗାର—ରିଙ୍ଗା (Ringa)—Charcoal.
ପାଉଁଶ—ଡ୍ରାମୁ (Dramu)—Ashes.

ଚୁଲି—ହାଲୁ (Halu)—Fireplace, a hearth.
ଛବି—ବାନା (Bana)—Picture.
କୁଟୁଣୀ—ହିଏନି (Hieni)—A club like implement for husking rice.
ମୁଷଳ—କାଲୁ (Kalu)—A postle, hammer of the Dhenki, a club like instrument.
ଦିଆସିଲି—ହିଚୁପେଡା (Hichupeda)—Match box.
ଉହ୍ମାଇ—ଗୁରା (Gura)—An oven.
ଗୀତ—ପାଚୁ (Pachu)—Song.
କ୍ରନ୍ଦନ—ଡିହିମିନେ (Dihimine)—Weeping, crying, wailing.
ଗରମ—ବେହେନାଡି (Behenadi)—Warm, hot.
ପରିଷ୍କୃତ—ଚିକିଣିଆ (Chikinia)—Clear, clean.
ଅପରିଷ୍କୃତ—ମହାଲା (Mahala)—Dirty, unclean.
ଧାରୁଆ—ବାହାନାଡି (Bahanadi)—Sharp.
ଓସ୍ତ—ସୁଜା (Suja)—Pointed.
ଗୋଲାକାର—ଟୁବୁରି (Tuburi)—Round shaped.
ମିଠା—ହେନେ; ଡାକେନେ (Hene; dakene)—Sweat,
ଖଟା—ଆମ୍ବିଡି (Ambidi)—Sour.
କଷା—କାହାକେ (Kahake)—Slightly astringent in taste.
ପିତା—କାମ୍ବିଲି (Kambali)—Bitter in taste.
ପାଚିଲା—କାମ୍ବିଟାଡି (Kambitadi)—Ripe.
କଂଚା—ହିଲାଡି (Hiladi)—Unripe, green.
ମୋଟା—କାଜାବାଣ୍ଡି (Kajabandi)—Corpulent.
ଲୋଭୀ—କରଣିଆ (Karania)—Greedy.
ଚାଲାକ—ବୁଦିଗାଟାୟୁଁ (Budigatayun)—Clever.
ଛାୟା—ଡାମରା (Damara)—Shadow.

ଖୀଣ—ହାଦ୍ରା (Hadra)—Thin, lean.
ବଙ୍କା—ଡଙ୍ଗିଲି (Dangili)—Curve.
ସଳଖ—ସଳକ (Salaka)—Straight.
ଦୂରବର୍ତ୍ତି—ହେକ (Heka)—Far.
ସମୀପସ୍ଥ—ଡେକେ (Deke)—Near.
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ—ଭଜୁଡ଼ି (Vajudi)—Bright.
ଅନ୍ଧାର—ଆନ୍ଦାରା (Andara)—Darkness.
ଧୀର—ଧୀରେ (Deere)—Slow, steady.
ଭାରି—ପିକନେ (Pikane)—Heavy.
ହାଲୁକା—ପିକେଏ (Pikee)—Light.
ପାଗଳ—ବାୟା (Baya)—Mad.
ବଳବାନ—ବ୍ଡାୟୁ (Bdayue)—Strong,
ଦୁର୍ବଳ—ବ୍ଡାୟୁହିଲେ (Bdayuhile)—Weak,
ଦୋଳାୟମାନ—ତୁଙ୍ଗିମିନେ (Tungimine)—Hanging, swinging.
ଭକ୍ଲ—ଭକୁଆ (Vakua)—Foolish, simpleton.

୨୪—କ୍ରିୟା—Verb.

ହେବା—ଆନ (Ana)—to be.
ଦେବା—ହିନ୍ (Hin)—to give.
ମାରିବା—ଏର୍ନ୍ (Ern)—to beat, to strike.
ବହିବା—ଡେକିନ୍ (Dekin)—to flow.
ଉତ୍ପାଦନ କରିବା—କେପିନ୍ (Kepin)—to produce, to grow.
ଆରମ୍ଭକରିବା—ମାଟକାନ୍ (Matakan)—to begin,
ଦେଖିବା—ହେଙ୍ଗାନ୍ (Hengan)—to see.

ଆଜ୍ଞାଦେବା—ବେହୁନ୍ (Behun)—to order, to command.
ବାନ୍ଧିବା—ଗାହୁନ୍, ଦହୁନ (Gahun, Dahun)—to tie, to bind.
କାମୁଡ଼ିବା—କାଚିନ୍ (Kachin)—to bite.
ପବନବହିବା—ଗାଲିବେନ (Galibena)—to blow (wind).
ଭାଙ୍ଗିବା—ଡିକୁନ୍ (Dikun)—to break.
ପସନ୍ଦକରିବା—ଅପିକିନ୍ (Apikin)—to like, to choose.
ଆସିବା—ବାନ୍ (Ban)—to come.
ଖୋଳିବା—କାରନ (Karan)—to dig.
ଟାଣିବା—ରେନ୍ (Ren)—to draw, to drag.
ପିଇବା—ଭୁନ୍ (Vun)—to drink.
ତଡ଼ିବା—ପେରୁନ୍ (Perun)—to drive out, to expel.
ଖାଇବା—ତିନ୍ (Tin)—to eat.
ଶୋଇବା—ଡୁରିନ୍ (Durin)—to sleep.
ପଡ଼ିବା—ତର୍ଗିନ (Targin)—to fall.
ନାଚିବା—ଏଣ୍ଡିନ୍ (Andin)—to dance.
ଯୁଦ୍ଧକରିବା—ମୁସ୍ପିଆନ୍ (Muspian)—to fight.
ଉଡ଼ିବା—ଉଡ଼ାଆନ (Udaan)—to fly.
ପାଶୋରିବା—ବାମ୍ଣ୍ଡିଆନ (Bamndian)—to forget.
ପାଇବା—ବେଟାଆନ୍ (Betaan)—to get, to obtain.
ଯିବା—ହାନ୍ (Han)—to go.
ଚୂରିବା—ନୁଇନ୍ (Nuin)—to grind.
ଜନ୍ମାଇବା—ପାଆନ୍ (Paan)—to bear, to produce.
ଝୁଲାଇବା—ଦାକନ୍ (Dakan)—to hang.
ଫାଶିଦେବା—ଲେନ୍ (Len)—to hang to death, to execute.
ଲୁଚାଇବା—ଡୁକନ୍ (Dukn)—to hide, to conceal.
ଧରିବା—ଆହାନ୍ (Ahan)—to hold, to catch.

ଜାଣିବା—ପୁନ୍ (Pun)—to know.

ମିଛକହିବା—ନାଡ଼ିକିନ୍ (Nadikin)—to tell a lie.

ରହିବା—ମାନ୍ (Man)—to stay, to remain.

ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ିବା—ଘୋଡ଼ା ଏଙ୍ଗିନ୍ (Ghoda engin)—to ride.

ବଜାଇବା—ବେଇନ୍ (Bein)—to blow, to beat, etc.

ପକ୍ୱାଇବା—କାମ୍ଭିକିନ୍ (Kambhikin)—to cause a thing to ripen.

ଦୌଡ଼ିବା—ହୁଆନ୍ (Huan)—to run.

କିରଣ ଦେବା—ଉଜୁଡ଼ିକିନ୍ (Ujudikin)—to shine.

ଗାଇବା—ପାଚିନ୍ (Pachin)—to sing.

ଜଳରେ ବୁଡ଼ିବା—ଅୟୁତାମୁନ୍‌ଜାନ୍ (Ayutamunjan)—to sink in water.

ବସିବା—କଗିନ୍ (Kagin)—to sit.

ହତ୍ୟାକରିବା—ପାଇନ୍ (Paien)—to kill, to slay.

କହିବା—ବେହେନ୍ (Behen)—to speak, to tell.

ଛିଡ଼ା ହେବା—ଲେଆନ୍ (Lean)—to stand.

ଚୋରିକରିବା—ସୋରୁତାନ୍ (Sorutan)—to steal.

ଦଂଶନକରିବା—କାଚିକିନ୍ (Kachikin)—to bite.

ଚେଷ୍ଟାକରିବା—କିହିହେନ୍ (Kihihen)—to try, to attempt.

ଶପଥକରିବା—ପ୍ରମାଣାକିନ୍ (Pramanakin)—to promise, to vow.

ପହଁରିବା—ପ୍ରାମଣିକିନ୍ (Pramanikina)—to swim.

ନେବା—ଅନ୍ (Aun)—to take.

ଚିରିବା—ଗେହୁନ୍ (Gehun)—to tear, to rend, to saw, to split.

ଫୋପାଡ଼ିବା—କୁଟାତୁନ୍ (Kutatun)—to throw, to cast.

ପିନ୍ଧିବା—ହୁଚିନ୍ (Huchin)—to wear, to put on.

ବୁଣିବା—ମାଟିନ୍ (Matin)—to sow.
ଜିଣିବା—ଅର୍ଡିନ୍ (Ardin)—to win.
ଲେଖିବା—କୁଟିନ୍ (Kutin)—to write.
ନୁଆଇବା—ଲହୁନ୍ (Lahun)—to bend.
ରକ୍ତପାତ ହେବା—ନେତରି ହଆନ୍ (Netari Haan)—to shed blood
ଆଣିବା—ତାନ୍ (Tan)—to bring, to fetch.
ତିଆରିକରିବା—କିନ୍ (Kin)—to make, to prepare, to build.
ପୋଡ଼ିବା—ହୁର୍ଡ଼ିନ୍ (Hurdin)—to burn.
କିଣିବା—କଡ଼ିନ୍ (Kadin)—to buy.
ଧରିବା—ଆହୁନ୍ (Ahun)—to catch, to hold.
ପିନ୍ଧାଇବା—ହୁଚିକିନ୍ (Huchikin)—to dress.
ଗୁରୁଣ୍ଡିବା—ଡେର୍‌ପିନ୍ (Derpin)—to crawl.
କାଟିବା—କାଟିନ୍ (Katin)—to cut.
ମୂଲଇବା—ମୁଲୁକିନ୍ (Mulukin)—to bargain.
ସାହସକରିବା—ବର୍ସାକିନ୍ (Barsakin)—to venture, to dare.
ମରିବା—ହାଇନ୍ (Hain)—to die.
କରିବା—କେପିନ୍ (Kepin)—to do.
ସ୍ୱପ୍ନଦେଖିବା—ହାପ୍‌ନା ହେନ୍ (Hapnahen)—to dream.
ବାସକରିବା—ବାସାଅନ୍ (Basaan)—to live, to stay, to reside.
ଖୁଆଇବା—ତିହିନ୍ (Tihin)—to feed.
ବୋଧକରିବା—ତାପନ୍ (Tapan)—to console.
ପଳାଇବା—ହାଜ୍‌ତୁନ୍ (Hajtun)—to go away, to flee.
ଶୁଣିବା—ବେନ୍ (Ben)—to hear, to listen to.
ଆଘାତକରିବା—ଗାଆଁକିନ୍ (Ganakin)—to strike, to wound, to heut.

ରଖିବା—ଇଟିନ୍ (Itin)—to keep.

ଆଣ୍ଠେଇବା—ମେଣ୍ଡାତାଲେନିଙ୍ଗିନ୍ (Mendataleningin)—to kneel.
ପଥ ଦେଖାଇବା—ଜିରୁବେହୁନ୍ (Jirubehun)—to guide,
to lead.
ଛାଡ଼ିବା—ପିହିନ୍ (Pihin)—to leave.
ଧାରଦେବା—ଉଧାରହିନ୍ (Udharhin)—to lend.
ଅନୁମତିଦେବା—ଟାଟ୍‌କିନ୍ (Tatkin)—to allow, to permit.
ବୋଝେଇକରିବା—ଲଦିକିନ୍ (Ladikin)—to load.
ହଜିବା—ହାର୍କିନ (Harkin)—to lose.
ମନେକରିବା, ଭାବିବା—ଅଣ୍‌ପିନ୍ (Anpin)—to remember,
to think.
ଦେଖାକରିବା—ଦିଶାଆନ୍ (Disaana)—to interview, to meet.
ପଢ଼ିବା—ଜାପିନ୍ (Japin)—to read.
ଫଟାଇବା—ଅହୁନ୍ (Aahun)—to split or crack.
ଖୋଜିବା—ପାରିନ୍ (Parin)—to search, to look for.
ବିକିବା—ପାରନ୍ (Paran)—to sell.
ପଠାଇବା—ପାଣ୍ଡିବା (Pandiba)—to send, to despatch.
ଗୁଳିମାରିବା—ଜିନ୍ (Jin)—to shoot.
ଦେଖାଇବା—ହେଣ୍ବିକିନ୍ (Henbikin)—to show.
ଢାଳିଦେବା—ବାକନ୍ (Bakn)—to pour out.
ଛେପପକାଇବା—ହୁକିନ୍ (Hukin)—to spit.
ଓଳେଇବା—ହେପିନ୍ (Hepin)—to sweep.
ଘୋଡ଼େଇବା—ପୁରୁନ (Purun)—to cover up.
ଫୁଲିବା—ପୁଙ୍ଗିନ (Pungin)—to swell.
ଶିକ୍ଷାଦେବା—ଜାପିକିନ୍ (Japikin)—to teach, to instruct.
କାନ୍ଦିବା—ଡ଼ିନ୍ (Din)—to weep, to cry, to wail.
କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା—କାମାକେପିନ୍ (Kamakepin)—to work.

ହାଇ ମାରିବା—ହାଉବେଚିନ୍ (Haubechin)—to yawn.
ବିଛଣା ପକାଇବା—ସେଜି ପାହାନ୍ (Seji pahan)—to spread the bedding.
* ମୂଲ କରିବା—ମୂଲୁକିନ୍ (Mulukin)—to bargain, to higgle.

୨୭—ସଂଖ୍ୟା ଓ ମୁଦ୍ରା ପରିମାଣ—
Number & Coins.

୧—ଏକ (Aka)—one.
୨—ଦୁଇ (Duie)—Two.
୩—ତିନି (Tini)—Three.
୪—ଚାରି (Sari)—Four.
୫—ପାଞ୍ଚ (Pancha)—Five.
୬—ଛଅ (Saa)—Six.
୭—ସାତ (Sata)—Seven.
୮—ଆଠ (Aata)—Eight.
୯—ନଅ (Naa)—Nine.
୧୦—ଦଶ (Dus)—Ten.
୧୧—ଏଗାର (Agara)—Eleven.
୧୨—ବାର (Bara)—Twelve.
୧୩—ତେର (Tera)—Thirteen.
୧୪—ଚଉଦ (Sada)—Fourteen.
୧୫—ପନ୍ଦର (Pandara)—Fifteen.
୧୬—ଷୋହଳ (Soda)—Sixteen.

* N. B.—ଏହି ଶବ୍ଦରେ ସାଧାରଣତଃ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ରୂପରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

୧୭—ସତର (Satara)—Seventeen.

୧୮—ଅଠର (Athara)—Eighteen.

୧୯—ଅଣିଶି (Anisi)—Nineteen.

୨୦—କୋଡ଼ି (Kade)—Twenty.

୪୦—ଦୁଇକୋଡ଼ି (Duikody)—Forty.

୬୦—ତିନିକୋଡ଼ି (Tinikodi)—Sixty.

୮୦—ଚାରିକୋଡ଼ି (Sirikodi)—Eighty.

୧୦୦—ପାଞ୍ଚକୋଡ଼ି (Panchakodi)—Hundred.

ଠ୦(୩—କାନି (Kani)—Three pies.

ଠ୦(୬—ପାରକା (Parka)—Six pies.

ଠ୦(୯—ତିନିକାଣି (Tinikani)—Nine pies.

ଅଣି—ଅଣି ଅଧଲି (Ani Adali)—One anna.

ଦୁଅଣି—ବେଡ଼ି ଅଧଲି (Bedi Adali)—Two annas.

ସୁକି—ସୁକି ଅଧଲି (Suki Adali)—Four annas.

ଅଧୁଲି—ଅଧଲି (Adali)—Eight annas.

ଠ୦/—ଅଣେ (Ane)—One anna.

ଠ୦/—ବେଡେ (Bede)—Two annas.

ଠ୦/—ତିନିଅଣା (Tini anna)—Three gnnas.

ଠ୦।—ସୁକେ (Suke)—Four annas.

ଠ୦।/—ପାଞ୍ଚ ଅଣା (Pasa Ana)—Five annas.

ଠ୦।/—ଛଅ ଅଣା (Sa Ana)—Six annas.

ଠ୦।/—ସାତ ଅଣା (Sata Ana)—Seven annas.

ଠ୦।—ଆଠ ଅଣା (Ata Ana)—Eight annas.

ଠ୦।/—ନଅ ଅଣା (Na Ana)—Nine annas.

ଠ୦।/—ଦଶ ଅଣା (Dasa Ana)—Ten annas,

ଠ୦।/—ଏଗାର ଅଣା (Agara Ana)—Eleven annas.

ଠ୦୴—ବାରଅଣା (Bara Ana)—Twelve annas.

ଠ୦୴/—ତେରଅଣା (Tera Ana)—Thirteen annas.

ଠ୦୴୵/—ସଦଅଣା (Sadana)—Fourteen annas.

ଠ୦୴୷/—ପନ୍ଦର ଅଣା (Pandara Ana)—Fifteen annas.

ଏକଟଙ୍କା—ଏକଟାକା (Aka taka)—One rupee.

Printed by K. Misra, at the Kalahandi State Press,
1946.